

HUSSLÖJD, f. 3. Se *Hemslöjd*.

HUSSPINDEL, m. 2. pl. — *spindlar*. En art af Lungspindlarna, grå och svartbrokig; sätter sina nät horisontelt i vägghörn. Aranea domestica.

HUSSVALA, f. 1. En art Svåla, som bygger sitt bo under taklisterna. Hirundo urbica.

HUSSVIN, n. 3. Den hemtama arten af Svin-släktet.

HUSTAFLAN, f. sing. def. Afdelning af katekesen, som undervisar om en kristens pligter i afseende på de husliga förhållandena.

HUSTJUF, m. 2. pl. — *tjufvar*. En af medlemmarna i ett hushåll, som stjälar ifrån husbondefolket eller någon af de andra i huset.

HUSTJUFNAD, m. sing. Tjufnad, som begås af hustjuf.

HUSTOMT, m. 3. Tomt, der hus är bygd, eller ämnad för husbyggnad.

HUSTRU, f. 3. pl. *hustrur*. 1) Gift qvinna. *Taga någon till h.* — 2) Benämning på gifta kvinnor af ringare klassen. *H. Anderson*.

Anm. Ordet är detsamma som *Hus/reja* eller *Hus/fru*, och kommer ej af *Hus* och *Tro*, såsom man i allmänhet tror.

HUSTRUPPER, m. 3. pl. De till en närmare bevakning af en furstes person och dess familj bestämde trupper, ringare till antal än gardier och sällan begagnade till krigstjänst.

HUSTUKT, f. sing. Ordning, som af husfader vidmakthålles i ett hus. *Hälla god h.*

HUSVAN, a. 2. Väl hemmastadd i ett hus, en familj.

HUSVARM, a. 2. (fam.) Se *Husvan*.

HUSVILL, a. 2. Utan bostad, utan hem, utan tak öfver hufvud. *Vara, blifva h.*

HUSVISITATION, húsvisitatschón, f. 3. Visitation, som företages hemma i ens hus.

HUSVÄFNAD, m. sing. Se *Hemväfnad*.

HUSVÄN, m. 3. pl. — *vänner*. Vän i ett hus, en familj.

HUSVÄRD, m. 2. — *INNA*, f. 1. Värden ell. värdinnan i ett hus.

HUSÄRA, f. sing. Skämtsam benämning på en hustru, emedan en rättskaffens och god hustru är en ära för sin mans hus.

HUT! int. Utrop, innefattande en harmsfull hotelse eller tillrättavising, och som säges, antingen åt en hund, som är för närgången och den man vill fösa bort, eller åt en person, af hvilken man på något sätt blifvit förnärad eller förtreat. Hör till det lägre språket. *H., hund! H., racka! Åh h., din lymmel!* — Brukas substantivt i några talesätt, t. ex.: *Veta h., blygas; han vet icke h., han har ingen skam; vet du icke h.? skäms du icke? vet h.! skäms! Lära någon veta h., lära någon att uppföra sig på ett tillbörligt sätt. Hafva ingen h., icke blygas; han har ingen h., ingen h. i sig, ingen skam.*

Anm. Ordet tros af Ihre vara sammandraget af *Hurut!* Kanske torde man snarare få anse det vara förkortadt af det tyska: *hüte dich!* akta dig!

HUTA, v. n. 1. (fam.) *H. åt någon*, ropa hut åt någon; äfv. på ett groft och skymfligt sätt snäsa, tillrättavisa.

HUTLA, hüttla, v. n. 1. (af t. *hudeln*) Gäcka. *H. med, gäckas med*, t. ex.: *Icke låta h. med sig. Jag låter inte h. med mig.* — *Hutlande*, n. 4.

HUTLERI, huttleri, n. 3. Gäckande, gäckeri.

HUTLÖS, hütlös, a. 2. (af *Hut*) Som har

ingen hut i sig, skamlös. — *Hutlöshet*, f. 3. — *Hutlöst*, adv.

HVABA? vabå, adv. (fam.) Sammandraget af *Hvad behagas?*

HVAD, pron. relat. o. inter. oböjligt. 1) (relativ) a) Brukas framför ett substantiv i stället för *Hvilken, Hvilket, Hvilka*, och ensamt för *Hvilket*. *H. ädel själ, h. redligt nit, h. kostsamma offer det äskar, att försvara namnet af en god medborgare! Fråga, h. det är. Han vet ej, h. han vill. H. som helst, hvilket som helst. H. för, hvilken, hvad slags, t. ex.: Fråga, h. det är för en, h. det är för folk. Jag vet ej, h. det är för en. Han vet ej; h. lejonet är för ett djur. Säga h. man säga vill, Göra h. man göra vill, man må säga, göra hvad helst man vill.* — b) Det som. *Allt h. du vill att andra skola göra dig, det gör du ock dem.* — 2) Brukas i frågor för *Hvilken, Hvilket*, både som substantiv och adjektiv, t. ex.: *H. är det? H. ser jag? På h. sätt? Af h. orsak? H. tänker ni på? H. är frågan om? H. lefver han af? H. dröjer ni efter? för hvad orsak . . . ? H.? frågas, när man ej hört väl; säges äfv., för att påminna om svar; tillhör i begge fallen hvardagsspråket och uttalas helt kort, såsom Va: *H. för en, ett, ena?* hvilken? hvilket? hvilka? ell. hvad slags, t. ex.: *H. för en, h. för ena menar du? H. för ett hus? H. är det för en? hvad är han?* — Brukas äfv. adverbialt i st. f. *Huru*, t. ex.: *H. tycker ni om henne?* — *Int.* Uttrycker beundran, ömkan, förundran, harm, ovilja, hotelse, t. ex.: *H. för en stor kar! H. ni är lycklig som . . . ! H. strid! h. buller! h. gny! Ack! h. för en usel koja! H.! är han ej nöjd ännu? H.! du understår dig?**

HVADAN, adv. relat. o. interr. 1) Hvarifrån. *Jag vet ej, h. det är kommet. H. kommer du?* — 2) Af hvad orsak. *H. kommer det, att du gör så? Jag vet ej, h. det kommer.*

HVAL, m. 2. 1) Däggdjur, som liknar till utseendet en fisk och ständigt vistas i vattnet. *H-arne utgöra tolfte ordningen af Däggdjuren. Till H-arne höra: Sjöko, Delfin, Springare, Tumlare, egentlig Hval eller Hvalfisk, m. fl. — 2) Se Hvalfisk.*

HVALF, valv, n. 3. 1) Muradt tak öfver hus eller rum, som bär sig sjelf medelst det stöd, det får på sidorna, och medelst sin egen tyngd. *H-fven i en götisk kyrka.* — 2) Säges om åtskilligt, som har likhet med ett sådant murverk. *H-fvet i en grotta*, öfre delen deraf. *H. i en löfsal*, de öfvertäckande löfrika grenarne och qvistarne. *Himmels h.*, himmelen, emedan den har utseende af ett hvalf. *H-fvet på ett skepp*, den under akterspeglens varande hälighet eller inböjning, genom hvars midt rorets öfra ända är införd i rortrumman. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: *Kyrko-, Slotts-, Bro-, Löf-, Gombhvalf, m. fl. — Ss. H-lik.*

HVALFBÅGE, m. 2. pl. — *bågar*. 1) Bågförmigt hvalf. — 2) Bågförmigt träställning, hvaröfver ett hvalf bygges.

HVALFFOT, m. 3. (fig.) Foten ell. nedra delen af ett hvalf.

HVALFGÅNG, m. 2. Gång under ett fort-löpande hvalf af murverk eller trä.

HVALFISK, valfisk, m. 2. Däggdjur af Hvalarna, det största af alla bekanta djurslag, med ett hufvud, som utgör omkr. $\frac{1}{3}$ af hela kroppen, utan tänder, men i stället med hornaktiga skifvor, 3 till 15 fot långa (råmnet till